
Nr. 12 | December 2006 |

28ste jaargang

verschijnt niet in augustus

P 408.654

Kerst achter tralies

mevr. Greet VAN DEN BERG

Afgiftekantoor : 1050 Brussel 5

Verantw. uitgever en afzendadres :

G. Liagre, Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Guy Liagre

Redactieteam

Judith van Vooren
Bea Smetryns-Baetens
Dick Wursten
Ernst Veen

Redactieadres:

Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel
tel.: +32-(0)2-511 44 71
fax.: +32-(0)2-511 28 90
E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Web-site Internet:

<http://www.protestanet.be/VPKB>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement:
12,50 Euro
- Groepsabonnement:
10,50 Euro (vanaf minimum
5 exemplaren naar éénzelfde
adres)
- Steunabonnement:
14,00 Euro

Storten kan op rekeningnummer
068-0715800-64 van de Verenigde Pro-
testantse Kerk in België,
Marsveldstraat 5, 1050 Brussel.

De redactie behoudt zich het recht voor
om bepaalde artikels niet te publice-
ren, indien nodig in te korten en/of
redactioneel te bewerken. Zij is niet
verantwoordelijk voor de inhoud van
de artikels en slechts ten dele voor de
stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet be-
horend tot de VPKB, die artikelen uit
het maandblad Kerkmozaïek geheel
of gedeeltelijk wensen over te nemen
of te bewerken, dienen dit schriftelijk
aan te vragen op het redactieadres.

Sluitingsdatum volgende

Kerkmozaïek : 6 december 2006.

Uit de redactie geklapt...

Het kalenderjaar loopt ten einde en de dreigende letter "r" is niet meer uit de maand weg te denken. De dagen zijn kort en donker. Spreekwoordelijk de tijd om met een boekje in een hoekje te kruipen. Bijvoorbeeld met deze Kerkmozaïek, waarin gezocht wordt naar het licht in de duisternis.

Het schriftwerk van ds. Marie-Claire Vandooren gaat over de kerst-thematiek en begint veelbetekenend met de uitdrukking 'zonder licht geen leven'.

Ook de synodevoorzitter zoekt tastend naar het licht, naar vrede op aarde, in zijn vraag of het zwijgen van de kerk in verband met nucleaire problematiek stilte nà of voor de storm is.

Ds. Peter Janssen tast eveneens naar de vrede. Hij schrijft dat de wereldvrede steeds meer afhankelijk is van de verstandhouding tussen de godsdiensten. Daarbij merkt hij op dat de film *An inconvenient truth* van Al Gore (over de wereldwijde milieuproblematiek) onderstreept hoe groot het

belang is van samenwerking tussen de volkeren en dat hierbij de religies een voortrekkersrol kunnen vervullen.

Gevangenisalmoezenier Greet van den Berg heeft het over het licht dat vieringen in gevangenissen ('de vergeetputten van onze maatschappij') kunnen brengen en hoezeer daarbij het aansteken van kaarsjes een onverwacht gewaardeerd moment blijkt te zijn. Ze vraagt in haar stukje 'Kerst-mis achter tralies' aandacht voor de eenzaamheid van gedetineerden.

Dit en nog veel meer: het Leger des Heils in China; een boekbespreking over het zogenoemde 'grootste geheim uit de geschiedenis'; mijmeringen over de Nieuwe Bijbelvertaling; religie en andersglobalisering; het studiefonds "Ik help een kind"; multicultureel zwemmen; enz., vindt u in deze Kerkmozaïek. De redactie wenst u licht in het donker en een goede en gezegende advents- en kersttijd.

Ernst VEEN,
Lewen.

Inhoud

blz.

02 Colofon -
Uit de redactie geklapt -
Inhoud

03 In vertrouwen en verwachting
uitzien naar de toekomst -
Vrede op aarde

04 Kerst achter tralies

06 Een nieuw statuut voor de
predikant ?

07 Motief vzw

08 Werkgroep liturgie

09 Studiefonds "Ik help een kind"

blz.

10 Werkgroep Jodendom -
Christendom

11 Korean Church of Brussels
stelt zich voor

12 Het Leger des Heils

13 Faculteit voor de Protestantse
Godgeleerdheid

14 Van hier en daar

18 Boekbespreking

20 Gebed is de adventstijd -
Protestantse Omroep

In vertrouwen en verwachting uitzien naar de toekomst

Luc.1:26-38

Men zegt wel eens: 'Zonder licht geen leven'. In deze donkere korte dagen zoeken we dan ook naar licht in het donker: de adventsster hangt aan het raam, kaarsen branden buiten en op de adventskrans, aan de kerstboom flonkeren de lichtjes, lampjes en lichtslingers versieren tuinen en balkons, engelen rijzen en dalen langs toonladders van licht en van hemelse zang, winterdepressies worden met zonnebanken en zonnereizen bestreden en in de donkerste tijd van het jaar - voor ons Westerlingen dan toch - dan breekt het licht door en wordt het Kerst.

Het feest mag beginnen! Welk feest? Het feest van de *geboorte* van het "licht" in huizen, straten en pleinen, of van het "Licht" dat reikt tot diep in mensenharten? Vind je in die *broehaha*, *tingeltangel* en opgeklopte *commercie* nog een plaats voor Licht en stilte.

Vind je tijd om stil te staan bij het oude kerstverhaal, dat door velen beluisterd wordt als hun verhaal. Het verhaal van zovele naamlozen, voor wie deze nacht nog duisterder lijkt dan andere nachten. Mensen aan de rand van de samenleving. Mensen die zich - alle feestelijkheden ten spijt - leeg en elendig voelen, zonder perspectief. De mensen ook die deze dagen in rusten ziekenhuis, op intensieve of op palliatieve zorg doorbrengen.

Stilte bij de niet goed te maken, *zere* plekken van ons bestaan. Stil zouden we ook kunnen worden vanwege het heimwee in ons, het verlangen waaruit we geboren zijn, waarin we op elkaar lijken, verlangen naar herkenning, liefde en vervulling.

"Het licht blijft schijnen in de duisternis en de duisternis kan het niet aan" (Johannes 1,5). Vieren we dit Licht, dat levende Woord? Tasten we bij al die donkere plekken, die verborgen tranen, naar dit Woord, omdat wij gedragen worden door groter en dieper dan ons hart? Leven we van de hoop, dat morgen misschien gebeurt wat vandaag (nog) niet kan? Kunnen we elkaar met die zachte kracht van geloof en troost nabij zijn?

Wij, mensen, zien uit naar morgen, naar toekomst, we leven van de hoop. Hoop op een betere wereld, waar mensen samenleven. Naar elkaar luisteren, elkaar in het goede aanmoedigen. Waar *gemeente* een levende *gemeenschap* wordt van mensen die *waakzaam van de vrede dromen*, die hart en oog hebben voor degenen, die naar de stal verwezen worden. Ja, de hoop is klein en kwetsbaar. Charles PEGUY omschrijft het als: "een vlammetje dat keer op keer weer wankelt en dreigt neer te slaan maar altijd weer weet op te staan en nooit wil doven ...".

Hoop is niet te koop, hoop krijg je niet cadeau, ze werkt aanstekelijk, ze ontvlamt in je hart door mensen die het nieuwe durven te zien, zien wat ons mensen, wereldwijd, verbindt. We mogen elkaar in deze donkere dagen bemoedigen, elkaar in vrede ontmoeten, elkaar tot hoop en vrede zijn, uitzien naar de toekomst, naar licht in de wereldnacht.

Ds. Marie-Claire VANDOOREN

Synodevoorzitter aan het woord

Vrede op aarde...

Afgelopen zomer was ik in Zuid-Korea. De kernproeven waren net achter de rug en er heerste grote politieke onzekerheid in de regio.

De tegenstelling met de jaren zeventig was frappant. Tijdens de Koude Oorlog stonden kerken in het verzet tegen kernwapens vooraan. Vandaag zijn ze minder spraakzaam. De voorzitter van de Wereldraad van Kerken protesteerde duidelijk, maar de kerken aan de basis waren nauwelijks te horen. De redenen hiervoor zijn volgens mij niet ver te zoeken. Zwart-wit-schema's waarin twee *blokken* tegenover elkaar staan, hebben afgedaan. De samenleving is na het einde van de Koude Oorlog veel complexer geworden. Op de vraag, hoe men potentiële kernmogendheden kan stoppen, heerst daarom een verlegen stilte. Terrorisme en geopolitiek geweld bestaan immers niet alleen buiten, maar ook in onze samenleving. Religieuze en ideologische gekken duiken overal op.

Of het verlegen zwijgen van de kerk in verband met de nucleaire problematiek stilte *nà* of *vóór* de storm is, zal de tijd moeten uitwijzen. Laten we alvast bidden om inzicht en wijsheid. Vrede op aarde willen toch allemaal?

Dr. Guy LLAGRE

Kerst achter tralies

De gevangenis van Antwerpen is stokoud, uit 1855. Het is een klassiek ster-vormig gebouw met verschillende afdelingen, die strikt van elkaar gescheiden zijn. Er zitten zowel mannen als vrouwen. Het is er altijd overvol, met vaak meer mensen in een cel dan waarvoor er officieel plaats is. Het is een arresthuis, dat wil zeggen dat de meeste gedetineerden hier nog niet veroordeeld, maar enkel *in verdenking gesteld* zijn. Ze zitten opgesloten in afwachting van hun proces, maar ook dat kan langdurig zijn.

Als aalmoezeniers proberen wij een luisterend oor te bieden. Regelmatig hebben we zware gesprekken en beluisteren we allerlei levensverhalen. Alles is bespreekbaar maar niet alles is aanvaardbaar. Gelukkig kan er ook gelachen worden tijdens die gesprekken. Je komt met heel verschillende mensen in aanraking. Velen zijn echt arm, in alle betekenissen van het woord. In onze samenleving zijn ze kansarm, het lijkt zelfs kansloos. Meestal kan je alleen maar delen in hun onmacht, pijn, angst, verdriet, spijt, schuldgevoel. Soms kan je het een klein beetje verlichten.

Naast de individuele bezoeken hebben we op elke zaterdagavond een eredienst in de kapel van de gevangenis, die we samen met de katholieken gebruiken. Wij zingen, bidden en lezen samen uit de Bijbel. Daarna wordt er een overdenking gehouden. We le-

zen staande, hardop, de geloofsbelijdenis. Daarna kunnen de vrouwen en de mannen naar voren komen om een of meerdere kaarsjes aan te steken. Ondertussen speelt een van de gedetineerden zachtjes gitaar, op eigen initiatief. Regelmatig willen ze ook zelf iets aan de dienst toevoegen en krijgen we een briefje in handen gestopt met een verzoek om een lied, een gebed of met een zelfgemaakt gedicht. Ook worden er namen genoemd van mensen, die hen lief zijn met het verzoek om samen speciaal voor hen te bidden. Daarna komt er een moment van stil gebed. Dat is altijd heel intens. Je kan dan letterlijk een speld horen vallen. Tot slot bidden we samen hardop het Onze Vader.

In deze wekelijkse diensten blijkt het aansteken van kaarsjes een zeer waardevol moment te zijn. Als buitenstaander verwacht je niet, dat zo iets zo belangrijk kan zijn. Kennelijk maakt kaarslicht mensen mooier en zachter, ook criminelen. Juist wanneer je niets kunt doen voor jezelf of voor anderen, geeft het een goed gevoel om een kaarsje aan te steken. Dit verbeeldt dat je niet wilt, dat de duisternis greep krijgt op het licht dat brandt in je hart. Diep in ons brandt altijd nog het licht van God. Het is misschien heel klein, maar het is er. Tijdens de dienst bidden we dan ook voor elkaar, zeker in deze donkere dagen voor Kerst.

Kerstmis nadert. Dit is een heel confronterende tijd voor wie opgesloten zit. Vooral het gemis van de familie valt emotioneel zwaar. De bezoeken aan de verpleging, dokter en psycholoog nemen toe. De contacten van binnen naar buiten en vice versa worden nog belangrijker dan anders. Voor ons aalmoezeniers betekent dat: vaker naar de gevangenis, veel meer vra-

gen om een gesprek, om nabijheid vooral.

Ook de vieringen rond Kerstmis werpen hun schaduw vooruit. Er gaat heel wat organisatie aan vooraf. Alles moet van tevoren gevraagd worden en goedgekeurd door de directie. De data zijn al maanden bekend. Alles wat bijzonder is in de gevangenis kan om honderd verschillende redenen fout lopen. Wij gebruiken dezelfde kapel als de katholieken. Er moeten dus afspraken gemaakt worden.

Zo zetten we in de week voor kerst samen de kerststal. Ook mogen we op kerkelijke feestdagen mensen van buiten uitnodigen zoals een koor. We moeten dan wel van tevoren alle namen en gegevens aan de directie doorgeven.

In de week voor kerst krijgt iedereen die zich als protestant heeft ingeschreven een brief met daarin een uitnodiging voor de vieringen en daarbij ingestoken een vrij kerstverhaal. Verder zullen we dit jaar een kerstkaart bijvoegen met een postzegel erop, die ze dan zelf kunnen sturen naar iemand *buiten*. Er zijn immers nogal wat gedetineerden, die geen geld hebben en die zodoende zelfs hun kinderen geen kaart kunnen sturen. Ook het ontvangen van post is in de gevangenis uiterst belangrijk. Dit geeft de gedetineerde het gevoel, dat er buiten toch nog iemand aan hen denkt. Een cel is de enige plaats waar kerstkaartjes een heel jaar blijven hangen. Dit jaar zullen daarom de gemeenteleden van de kerk van Brasschaat een

Wat ik met u zou willen delen

kaart sturen aan alle gevangenen die wij bezoeken. Eerder deden de VPKB-gemeentes Boechout en Antwerpen-Oost dat al.

Alle mensen in de gevangenis krijgen van de *Bond zonder Naam* een kerstpakketje. Hierbij voegen de aalmoezeniers (protestant en katholiek) een kerstgroet in vele talen.

Gevangenis is de vergeetputten van onze maatschappij. De eenzaamheid en de verlatenheid van de gedetineerden zijn vaak schokkend. Als buitenstaander zal je nooit kunnen voelen wat zij voelen. Net als de herders in de kerststal zijn gevangenen outcasts. Wat dat betreft ligt Bethlehem op een boogscheut van de Begijnenstraat waar de gevangenis van Antwerpen staat.

In veel gevangenis zie je in de kersttijd kerstbomen, slingers en flikkerlichtjes zoals in de wereld buiten. Zo ook bij ons. Maar het is niet gemakkelijk om het gezellig te maken in een lange gevangenisgang met allemaal celdeuren. Sommigen kunnen dit soort van initiatieven waarderen, anderen vinden het moeilijker, juist omdat dat aan thuis doet denken. In de cellen zelf is er geen versiering; veiligheid staat voorop. Maar ook op kerstavond en oudejaar gaat de celdeur om 21 uur op slot.

Een paar dagen vóór de Kerstviering is er een Adventsviering, tezamen met onze katholieke collega's. De troostende liturgie van de Advent: verwachting, hoop, en uitzicht. De toezegging van een God, die mens wil worden. Ook hier in de gevangenis leidt deze periode tot bezinning. Dat is dan de harde confrontatie met het feit dat je in de gevangenis zit. Het schuldgevoel weegt daardoor extra. Vorig jaar zaten we in een grote kring (wat niet vanzelfsprekend is in een gevangenis!) In het midden wat groene takken en hulstblaadjes en veel lichtjes. We zongen samen kerstliederen, lazen Jesaja

2, spraken erover met elkaar. Sommigen zochten steun bij elkaar, sloegen armen om elkaar heen. Het was een zeer ontroerende bijeenkomst. Saamhorigheid, die in de wereld *buiten* vaak moeilijk te vinden is, is deze dagen voor de mensen *binnen* heel groot.

Dan komt de kerstdienst in 't verschiet. Alles is goed doorgesproken. Wie doet wat. Er is een verzorgde liturgie, die ze mee kunnen nemen. We zingen weer kerstliederen. Een van de mensen leest het geboorteverhaal. We bidden samen. Kerstmis in de gevangenis went nooit!

Antwerpen, Advent 2006
Greet VAN DEN BERG,
aalmoezenier

Extra formatieplaatsen aalmoezeniersdienst in de strafinrichtingen wettelijk bepaald, maar de benoemingen laten op zich wachten!

Sedert 1 november 2005 zijn er voor onze aalmoezeniersdienst vijf extra voltijdse formatieplaatsen wettelijk bepaald. Deze posten kunnen opgedeeld worden in deeltijdse. Voordien was er slechts één formatieplaats voor de bediening van alle strafinrichtingen van het Rijk.

Sedert 16 maart 2006 is er een akkoord met het kabinet van Justitie omtrent de spreiding van onze zes formatieplaatsen over de 32 strafinrichtingen in ons land. Daar ons kader als te klein wordt beschouwd, krijgen we geen post van hoofdaalmoezenier. Wel werd toegestaan, dat een aalmoezenier uit het kader twee dagen per week een bijzondere opdracht krijgt met betrekking tot de nationale administratie van de aalmoezeniersdienst. De nominale kandidaturen werden eveneens op datum van 16 maart 2006 ingediend bij het Directoraat-Generaal Uitvoering van Straffen en Maatregelen (Bestuur Strafinrichtingen). Sedert die tijd wachten de kandidaten op hun benoeming. De grote vertraging zou te wijten zijn aan de vraag van de Minister van Justitie om alle kandidaat-aalmoezeniers en consultants van alle erediensten en de morele consultants te laten doorlichten door de Staatsveiligheid. Lange tijd konden we ook geen toelatingen meer krijgen om vrijwilligers aan te stellen. Recentelijk ontvingen we van de nieuwe Directeur-generaal toch enkele toelatingen voor vrijwillige medewerkers.

Ds.C.L.T.BULTINCK,
namens de aalmoezenierdienst in de
strafinrichtingen

Een nieuw statuut voor de predikant?

Pastors, predikanten, priesters en vrijzinnige consulenten doen hetzelfde werk en moeten hetzelfde loon krijgen. Dat is ongeveer de samenvatting van een rapport dat minister van justitie Onkelinx onlangs aan de verzamelde pers voorstelde. Er zal echter nog veel water door de zee vloeien voor alle bedienaren van de erediensten een gelijk loon krijgen. Het principe is aanvaard, de concrete uitwerking ligt – zo schreef De Standaard – erg gevoelig.

De vertegenwoordigers van de erediensten, onder wie kardinaal Godfried Danneels

Begin 2006 benoemde minister Onkelinx een commissie, belast met de opdracht om de ongelijkheden tussen de financiële en administratieve stelsels, toepasselijk op de bedienaars van de erediensten en de vrijzinnigheid, in kaart te brengen. De commissie stelde onmiddellijk vast, dat de wetgeving ter zake versnipperd en verouderd was. De basis, waarop het huidige systeem van staatstoelage voor de wedden en pensioenen van bedienaren berust, werd aanvankelijk bepaald door de relatie van de katholieke kerk met de Staat. De sociaal-politieke ontwikkelingen hebben de afgelopen 175 jaar echter tot een nieuwe situatie geleid. Zo deed sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw een aantal nieuwe godsdiensten, zoals de orthodoxie, het boeddhisme en het hindoeïsme hun intrede. Aan protestantse kant ontstonden tientallen nieuwe groepen en bewegingen. Op maatschappelijk vlak is vooral de verandering van de politieke structuren in ons land een opvallend fenomeen. Het rapport gaat op al deze ontwikkelingen in en licht ook het grondwet-

telijk en wettelijk stelsel voor de erediensten toe. Betaalde bedienaars van de erediensten en morele consulenten genieten bepaalde vrijheden en rechten en de vraag is of deze vrijheden en rechten in alle erediensten een gelijke evolutie doormaakten?

Grondwettelijk kader

De commissie hanteerde in haar benadering van bovengenoemde vragen een aantal principiële uitgangspunten. Om te beginnen pleit ze voor het behoud van het bestaande grondwettelijke kader. Dat wil zeggen, dat aan het principe zélf van financiële staats-tussenkomsst voor de erediensten niet wordt geraakt. Anderzijds is er wel nood aan een nieuw evenwicht van de financiering tussen de verschillende religies. Met name nu ook de islam overheidssubsidie ontvangt. De commissie zocht naar realistische en dus financieel beheersbare oplossingen, met hieraan gekoppeld de noodzaak van een goede vorming voor de bedienaars.

Gelijkheid?

Hoe krijg je nu meer gelijkheid in dit oerwoud van financiële regelingen met de verschillende erediensten? Door iedereen op gelijke voet te plaatsen en gelijk te behandelen, luidt het antwoord van de commissie. Waar discriminatie bestaat, moet die worden weggewerkt. Dat is bijvoorbeeld het geval op het vlak van de wedden (pastors, vrijzinnigen en predikanten hebben een verschillende wedde) en op het vlak van de pensioenen (de pensioen-

leeftijd en de berekeningwijze van het pensioen zijn niet overal gelijk). Deze vernieuwingen betekenen uiteraard een aanzienlijke verhoging van het totale budget. Maar ook hier zitten een paar pecuniaire en fiscale addertjes onder het gras. Verhoogde lonen genereren immers ook meer belastingen, waardoor wat terugvloeit naar de schatkist onder de vorm van belastingen ten dele de verhoging compenseert. En zo vallen er nog wel andere simulaties te maken. Concreet geeft het rapport dus aanbevelingen die gaan in de richting van een substantiële verhoging van de wedden voor predikanten en andere bedienaars van de eredienst, maar stelt andere verworvenheden (bijvoorbeeld in verband met pensioenstelsels) in vraag. Daar het echter slechts om aanbevelingen gaat, zal er nog heel wat water door de Rijn stromen vóór-aleer de hele zaak rond is en het werk van de commissie politieke realiteit zal worden.

U kunt het rapport raadplegen op:
http://www.just.fgov.be/nl/htm/informatie/htm_justitie_atotz/erediensten_doc/verslag_nl.pdf

Dr. Guy LLAGRE

Religie en andersglobalisering: een vreemd koppel?

Workshop in het kader van het Sociaal Forum in België

Brussel, 16 december 2006

van 9u30 tot 11u00

Kan religie een bron zijn van motieven en praktijken die bijdragen tot een alternatieve samenleving. Kunnen religieuze organisaties een nuttige bijdrage leveren aan de hedendaagse andersglobaliseringsbeweging?

Over deze vragen buigen we ons tijdens de workshop. In een eerste deel van deze workshop stelt protestants theoloog Egbert ROOZE de Verklaring van Accra voor. Dat is een geloofbelijdenis die de Wereldbond van Protestantse Kerken in augustus 2004 opstelde na afloop van haar samenkomst in het Ghanese Accra.

Daarna geven Rabeha HADRI (medewerkster Actiecomité Moslimvrouwen Vlaanderen) en Jean-Claude BRAU (pastor ACV-MOC) vanuit hun eigen geloofsovertuiging en praktijk hun visie op de Verklaring van Accra en op andersglobalisering.

Het publiek krijgt ruim de gelegenheid om vragen te stellen en met de sprekers in discussie te gaan.

Praktisch

Plaats: IHECS, Stoofstraat 58-60, 1000 Brussel (straat van Manneken Pis, in de nabijheid van de Grote Markt). De deelnameprijs aan de workshop is inbegrepen in de toegang tot het Sociaal Forum in België (5 €).

Organisatie

Vzw Motief

Het evangelie in klinkende munt

Muntgeld, bezit, schuld en vergeving in de Bijbel

**3 avonden in de Protestantse Kerk
Brussel, Nieuwe Graanmarkt 8**

**16 januari, 30 januari en 13 februari
2007, telkens van 20.00 u. – 22.15 u.**

Een aantal Bijbelboeken van het Oude Testament vertelt over een tijd, waarin nog geen muntgeld bestond, maar waarin sprake was van ruilhandel. Na de ballingschap deed het muntgeld zijn intrede. In de tijd van de evangeliën speelden geld en muntwaarde een belangrijke rol in het dagelijks leven. Je verwierf je levensbehoeften of extragenietingen met grote en kleine geldstukken, je betaalde belasting aan de overheid en aan de tempel, je werd rijk of raakte in schulden.

Geld heeft altijd ook een overdrachtelijke betekenis gehad. Zo vraagt een bede van het *Onze Vader* om vergeving van *onze schulden* tegenover onze Vader in de hemel, zoals ook wij onze broeders en zusters hun schulden vergeven.

Allerlei interessante vragen komen hierbij naar boven: “Wat zegt de Joodse wet over bezit en schulden?”

“Wat is het effect van de verschuiving van ruilhandel naar geldeconomie?”

Drie avonden met bijdragen van Leo CUSELL (numismaat), Peter TOMSON (exegeet, Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid Brussel) Steven FUITTE en Neeltje REIJNDERS (predikanten van de Protestantse Kerk Brussel).

Praktisch:

Bereikbaarheid: metrostation St.-Katelijne.

Parkeren: in de omgeving of in de parkeergarage schuin tegenover de kerk.

Toegang gratis (richtprijs vrijwillige bijdrage: € 5)

Plaats: Protestantse Kerk Brussel

Nieuwe Graanmarkt 8 - 1000 Brussel

Tel. 02 – 512.03.67

E-mail info@protestantsekerkbrussel.com

<http://www.protestantsekerkbrussel.be>

Werkgroep liturgie

De NBV twee jaar later

De Nieuwe Bijbelvertaling is inmiddels niet meer zo nieuw (introductie najaar 2004). Dat betekent dat er nu gebruikerservaringen kunnen worden ingezameld. Dat gebeurde - zij het met zeer kleine bezetting - ook op 4 november jl. binnen de VPKB. Een résumé van de bevindingen (zonder pretentie van volledigheid of objectiviteit).

1. De Bijbel is leesbaar

De verschijning van de NBV heeft bewerkstelligd dat de Bijbel niet enkel als Heilige Schrift wordt geprezen, maar ook weer opnieuw zelf wordt gelezen. Het lukt weer, de Bijbel lezen, als boek, zonder dat je om de paar zinnen begint te zuchten.

2. De Bijbel is voorleesbaar

Door lectoren wordt de NBV van harte verwelkomd. De tekst is voorleesbaar, wat van de vorige vertaling (1951) niet altijd gezegd kon worden. Dat het formele criterium “voorleesbaarheid” inhoudelijk tot een versimpeling zou hebben geleid, werd in algemene zin ontkend. De gedachten-gang waarmee de brief aan de Efeziërs opent (vers 3-14, in het origineel één zin), is nog steeds niet gemakkelijk, maar de zinnen zijn wel voorleesbaar en – als de luisteraar zich inspant – is er een gedachtenopbouw-volging te ontwaren.

3. De Bijbeltekst is verrassend

Opvallend vaak werd melding gemaakt van de verrassing die het lezen van een bekende tekst in de NBV veroorzaakte, juist omdat de NBV anders had vertaald. Meestal leidde zo'n ontdekking tot een vreugdevol *aha-erlebnis*, soms tot een *bobo-wacht-eens-even-ervaring*. Geloofsopvattingen en vertaalkeuzes hangen samen (en

dat geldt werkelijk niet alleen voor *de maagd Maria*). De soms felle discussie rond bepaalde vertalingen lijkt ook heel sterk op de discussies die in het begin van de 16de eeuw hebben gewoed, toen Erasmus en Lefèvre d'Etaples nieuwe bijbelvertalingen begonnen te publiceren (eerst in het Latijn en later in de volkstaal) en er allerlei verschillen met de Vulgata opdoken. Toen leidde dat tot een kerkhervorming, maar dit terzijde.

4a. Er is bijbellezen en bijbellezen, liturgie

Naar voren kwam ook dat er in de Bijbel blijkbaar bepaalde teksten zijn, die *heiliger* zijn dan andere: sterk geladen teksten: Het gebed des Heren, psalm 23, psalm 121, de zegen van Aäron... Het zijn teksten die in de liturgie en/of bij het persoonlijk bijbellezen een grote rol spelen. Formulering en betekenisgeving bleken in de liturgische sterke momenten zo nauw met elkaar verbonden, dat – ook waar de NBV officieel was ingevoerd – deze teksten in een oudere/andere vertaling niet waren vervangen. Sommigen pleitten voor het goed recht van een *traduction liturgique de la Bible*, zoals die bijvoorbeeld in het Franse taalgebied bestaat. Of een tekst, die gelezen wordt in de eredienst toch ook niet aan meer dan aan het formele criterium van *voorleesbaarheid* zou moeten voldoen, bleef een vraag. Liturgisch bijbellezen is wat anders dan wetenschappelijk bijbellezen en beide zijn ook weer wat anders dan bijbellezen voor de persoonlijke vertroosting

4b. Er is bijbellezen en bijbellezen, persoonlijk

Bijbelteksten functioneren buiten de eredienst voor mensen vaak als ‘krachtspreuken’ als ‘troostwoorden’ als ‘gebeden’. Vroeger had de kerk hier zelfs een pedagogisch project voor. Via catechese, stichtelijke lectuur en prediking probeerde zij de mensen bepaalde bijbelteksten, zinswendingen, gedachtengangen aan te leren. De bedoeling was dat men die uit het hoofd zou leren (*by heart* zou kennen), zodat ze hun heilzaam werk zouden doen als de nood aan de man kwam. Bijbelteksten die daarvoor in aanmerking komen, moeten niet alleen inhoudelijk sterk zijn, maar ook aansprekend zijn, kernachtig geformuleerd en gevat in een zeker ritme. De NBV blijkt in de vertaling van de poëtische boeken (o.a. Psalmen) en de wijsheidsliteratuur hier zeker oog voor te hebben gehad. Logisch, want daar is dit een genre-kenmerk. Wel is het opvallend dat in veel dichtelijke teksten – psalmen – het vaak de beeldspraak is die opgeofferd wordt om verstaanbaarheid te bewerken. Dit vermindert de kans op memorisering, want de ‘aansprekendheid’ van de tekst neemt af. Een beeld onthoud je, een stelling vergeet je. Ook al weet ik niet precies wat “verkwikken” is en beseft ik ten volle dat “nefes” een lastig te vertalen begrip is, toch geldt dat de zin: “Hij verkwikt mijn ziel” uit psalm 23 beklijft, terwijl de zin: “Hij geeft mij nieuwe kracht” na uitgesproken te zijn oplost in het niets. Concrete beeldspraak voorkomt ij(de)lheid.

Dick WURSTEN

Studiefonds "Ik help een kind"

Dit is een studiefonds van de coördinatie Kerk en Wereld van onze kerk. Hieruit ontvangen jongeren van onze partnerkerk in Rwanda, de Presbyteriaanse Kerk (EPR), financiële steun voor hun middelbare schoolopleiding. Giften komen niet uit de officiële zendingsbijdragen van de VPKB-gemeenten. Bijdragen komen van individuele personen of

Onderwijs is de basis voor ontwikkeling

Het schooljaar in Rwanda loopt gelijk met het kalenderjaar. December is daar dus de maand van de examens. Vooral voor de jongeren, die zich voorbereiden op hun eindexamen is dit een spannende maand.

December is ook de maand, waarin de diakenen uit de EPR-gemeenten namen van nieuwe kandidaten voor steun uit het studiefonds kunnen voorstellen. Op de regionale diaconale vergaderingen wordt dan de lijst opgesteld met de jongeren, die de gelukkigen zullen zijn.

Het aantal dat gesteund kan worden uit dit studiefonds hangt ook af van hoeveel er slagen dit jaar. In januari hopen we weer van onze contactpersoon, mevr. Thérèse GASENGE, de namen te horen, van de jongeren. Zij is het die de contacten onderhoudt met de jongeren en de opleidingsscholen.

Rwanda, een heel laag niveau. Wat wil je als er 70 leerlingen zijn per klas. Degenen, die slagen voor dit toelatingsexamen, moeten dus zeker de kans krijgen om verder door te kunnen leren.

Er zijn in Rwanda veel jongeren zonder ouders of familie om hun studie te betalen, vanwege de genocide in 1994 en door de ziekte Aids, waardoor de sterfte erg hoog is. Daarom is dit studiefonds nodig!

Jaarbudget

Uit het studiefonds ontvangen jongeren steun voor het schoolgeld, schoolmateriaal, verplicht schooluniform en eventueel internaatkosten. De hoogte van het bedrag is vooral afhankelijk of een jongere thuis kan blijven of naar het internaat van de school moet. In een land als Rwanda, waar de mensen zeer verspreid wonen, wonen veel jongeren ver van school.

Ons streefbedrag van 25.000 € werd de afgelopen jaren steeds gehaald. Daar zijn we erg blij om. We hopen dat het ook dit jaar weer gaat lukken. Einde oktober stond de teller op 22.000 €. We rekenen er op dat de 3.000 €, die nog rest, er ook zal komen vóór 31 december 2006.

Geef vandaag nog - liefst een permanente - opdracht aan uw bank.

Een legaat bestemmen voor dit studiefonds is ook een mogelijkheid. Vorig jaar ontvingen we een groot bedrag uit een legaat. Een idee voor u misschien?

Uit het jaarverslag van de EPR

Er zijn geen individuele contacten tussen de gevers/geefsters en de jongeren in Rwanda, die gesteund worden uit dit studiefonds. Achter dit steunfonds zit dus geen adoptiefilosofie.

Er zijn regelmatig contacten met mevr. Thérèse GASENGE. Zij is verantwoordelijk voor het diaconale werk van de EPR en ook voor dit studiefonds. Met haar is er vanuit de Coördinatie regelmatig contact. Via haar ontvangen we ook de informatie. Momenteel steunen we 215 jongeren (128 jongens en 87 meisjes). Haar jaarverslag (zomer 2006) besluit ze aldus: "Wij bedanken alle donateurs, oud en jong, die hun hart laten spreken en bereid zijn om te delen. Evenals iedereen die meewerkt aan de sensibilisatie van het studiefonds. Deze gave om te delen is een teken van de liefde van God".

Ook de werkgroep van het Studiefonds "Ik help een kind" bedankt iedereen, die dit jaar een bijdrage gaf.

Greet HESLINGA

Nieuwsbrief

Alle gemeenten en donateurs van het studiefonds hebben in november jl. het vierde nummer van de Nieuwsbrief ontvangen. Twee keer per jaar wordt deze Nieuwsbrief verstuurd om wat meer informatie te kunnen geven. In deze Nieuwsbrief nr. 4 wordt o.a. verteld dat het niet vanzelfsprekend is dat een kind slaagt voor het toelatingsexamen van een staatsmiddelbare school. Dat komt omdat het basisonderwijs nog met grote moeilijkheden kampt. Hoewel dit gratis is en elk kind naar school kan gaan, hebben de lagere scholen, zeker die in het binnenland van

Uw bijdrage kunt u storten op rekening 125-9302045-30 van Protestantse Solidariteit, Marsveldstraat 5, 1050 Brussel o.v.v. 'Ik help een kind.' (vanaf 30 euro fiscale aftrek)

Contactpersoon: Jean Lenders, Roggebos 7, B-2920 Kalmthout
Tel. 03-666.24.99. E-mail: jean.lenders@skynet.be

Werkgroep Jodendom Christendom

Op weg naar de multi-religieuze maatschappij

Op een joods-christelijke samenkomst in Parijs zei een rabbijn i.v.m. de oorlog in Libanon, dat hij heel blij was, dat de christenen na de Tweede Wereldoorlog tegenover de joden een nieuwe houding van respect en verbondenheid hadden aangenomen. "Echter", zo zei hij, "nu er stemmen opgaan, de Staat Israël te vernietigen, hoop ik dat deze omkering bij de christenen sterk en blijvend zal zijn."

Interreligieus gesprek, een noodzaak

Het interreligieuze gesprek is geen academische aangelegenheid en geen interessant onderwerp voor vormingswerk alléén. Het is in onze wereld een noodzaak geworden en daarom regelmatig voorpaginanieuws. De vrede in de wereld blijkt steeds meer afhankelijk te zijn van de goede verstandhouding tussen godsdienstige gemeenschappen. Religie en politiek zijn steeds meer met elkaar verstrengeld.

Dat betekent, dat we ons op die interreligieuze dialoog serieus moeten voorbereiden. Er moeten studie- en trainingsprogramma's ontwikkeld worden om ons op de vragen voor te bereiden, die op dit terrein onherroepelijk op ons afkomen. Sommigen zullen zeggen: maar dat gebeurt toch allang! Kijk eens naar het programma van Motief! Zeker. Het moet echter veel meer een kwestie van doelgericht kerkelijk beleid worden. Er komt steeds duidelijker een nieuwe maatschappij op ons af, waarin er verschillende religies naast elkaar bestaan. Dat is in de grotere steden al het geval. Alleen, is het reeds tot de mensen doorge-

drongen? De kinderen stellen andere vragen: waarom bidt hij anders dan ik? Waarom vasten wij niet, zoals de moslims doen? Wij lopen zelf met andere vragen rond: hoe zit dat met het gezag van de Schrift? Hoe bewaren wij onze spirituele integriteit en identiteit en tegelijk ons respect voor de anders gelovigen in deze maatschappij zonder dat we

in de grijze zone van het 'alles is een beetje waar' verzeilen?

Leren uit dialoog met Jodendom

Ik denk dat de ervaring van onze kerken in hun dialoog met het Jodendom ons hier kan helpen. Die dialoog wordt toch al zo'n halve eeuw gevoerd. En er zijn echt bijzondere resultaten te noemen, niet alleen aan christelijke zijde, maar ook aan joodse zijde, zoals de verklaring DABRU EMET. In die dialoog hebben wij veel geleerd: hoe je elkaar kunt benaderen, zonder angst te wekken of te krijgen; hoe je moet leren luisteren, omdat woorden bij de anderen een andere inhoud hebben, ook al lijken het de zelfde woorden; hoe meerderheid-minderheid-verhoudingen een belangrijke rol spelen. Hoe je een stuk spiritualiteit gezamenlijk kunt beleven, zonder aan je eigen geloof afbreuk te doen. Deze ervaringen kunnen wij ons in ons gesprek met de Islam ten nutte maken, ook al is het gesprek met de joden natuurlijk anders dan met de moslims.

Motieven voor gesprek

Maar het zal niet gemakkelijk zijn. Er is een brede onderstroom in onze samenleving, die deze ontwikkeling met grote argwaan en tegenzin gadeslaat. Ook in onze eigen gemeenten kun je veel korzeligheid tegenkomen als je over moslims spreekt. De grote spanningen in de wereld, die mee het gevolg zijn van de religieuze tegenstellingen tussen Oost en West, dreigen ons een interreligieus gesprek op te dringen, dat is gemotiveerd door angst. Dat is een verkeerd motief. Het is de dynamiek van onze menselijke beschaving zélf, die de grenzen overschrijdt en ons samen op deze planeet laat leven. Het is geheel in lijn met het vertrouwen dat van Abraham gevraagd werd: "Ga jij, ... naar het land, dat Ik jou geven zal".

Al Gore

De film van Al Gore ('An inconvenient truth') over de opwarming van atmosfeer en de gevolgen daarvan voor de menselijke beschaving onderstreept op nog een heel andere, letterlijk angstaanjagende wijze, de urgentie van het bovenstaande. Er is dringend een sfeer van overleg en samenwerking onder de volkeren van de aarde nodig en hierbij kunnen de religies een voortrekkersrol vervullen.

Peter JANSSEN

Het volledige verslag kunt u bij de opsteller van dit artikel aanvragen op volgend adres: peterjanssen@euphonynet.be

Een gemeente stelt zich voor :

Geschiedenis

De Koreaanse Kerk te Brussel werd opgericht op 17 december 1979 en sindsdien heeft God onze Kerk trouw en overvloedig gezegend.

Leden

Voor het ogenblik zijn er zo'n 200 leden, waarvan 100 tot 150 volwassenen, die elke zondag de kerkdienst bijwonen en zo'n 50 kinderen en jongeren, die samenkomen in de zondagschool en in de jeugdwerking.

Kerkdienst en andere samenkomsten

Ons kerkgebouw bevindt zich in de Museumlaan 2 te 1970 Wezembeek-Oppeem (www.koreanchurch.be). We beschikken over één fulltime-predikant rev. dr. Yong-Joon CHOI: yj_choi@hotmail.com

- De kerkdienst en de kindernevendienst beginnen beide 's zondags om 10.30u met voorbeden. Na de dienst is er tijd voor koffie, thee en koekjes.
- Traditie in de Koreaanse Kerk is het gezamenlijke morgengebed. Van maandag tot zaterdag is er om 6.00u. gelegenheid om samen te bidden. Op zondag en maandag bidden we individueel.
- Elke woensdag is bovendien er om 20.00u. een kerkdienst.
- De gemeente voorziet in catechesatie en vorming voor niet-predikanten zodat zij kunnen meewerken in de leiding van de kerk.
- Daarnaast komen we maande-

lijks samen in "huiskerken" voor bijbelstudie en gebed. We beschikken over 12 "huiskerken".

Onze visie

Onze kerk wil een *regenbooggemeenschap* zijn. Alhoewel onze kerk vooral Koreaanse leden telt, wil zij open staan voor iedereen omdat Gods Koninkrijk ook kleurrijk is, zoals een regenboog.

Het Woord van God (66 boeken) wordt intensief bestudeerd en we passen het toe in ons dagelijks leven, in ons zendingswerk binnen en buiten België en in de vorming voor onze 2de generatie en voor niet-predikanten.

Opdrachten

- Zending: in elke huiskerk is er een verantwoordelijke benoemd, die mensen zonder enig onderscheid tracht te bereiken met het Evangelie. Een keer per jaar organiseren we een *nieuw-leven-festival*, waarop wij niet-christenen uitnodigen om hen in contact te brengen met het Evangelie.
- Vorming: naast de kerkdienst, zondagsschool en vorming voor leidinggevende functies binnen de kerk zijn er nog andere vormingsprogramma's en seminaries die in alle kerken kunnen gebruikt worden.
- Sociale taken: wij steunen de Koreaanse School, die elke zaterdag in Zaventem samenkomt, de organisatie voor Koreaanse adoptiekinderen in België en de organisatie voor Belgische Veteranen van de Koreaanse Oorlog.

- Oecumenische taken: één keer per jaar organiseren we een gemeenschappelijke dienst met de *East Brussels Church of God*, een Amerikaanse kerk die ons kerkgebouw afhuurt. Onze kerk is geaffilieerd bij de VPKB en we zouden graag samenwerken met VPKB-gemeenten.

- Culturele taken: als Koreaanse kerk in België willen we graag op verschillende manieren onze Koreaanse cultuur bekend maken. Op onderstaande gelegenheden nodigen wij graag zoveel mogelijk mensen uit:

- a) op 1 januari en op 15 augustus organiseren we na de kerkdienst traditionele Koreaanse spelen;
- b) in de maand mei organiseren we een *zendingsmarkt*, waarop typische Koreaanse producten en voedingswaren aangeboden worden.

Rev. Yong-Joon CHOI

Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen

18 - 25 januari 2007

De brochure in het kader van deze Gebedsweek *Doven laat Hij horen en stommen laat Hij spreken* kunt u vanaf nu bestellen op volgend adres :

Interkerkelijk Comité Brussel
Adolphe Maxlaan 55
1000 Brussel.
Tel. 02/218.63.77

De stichter van het Leger des Heils schreef ooit het volgende

Zolang er nog vrouwen schreien,
zal ik strijden.

Zolang er nog kinderen
honger en kou lijden,
zal ik strijden.

Zolang er nog op straat één
meisje is dat zich verkoopt,
zal ik strijden.

Zolang er nog mannen naar
de gevangenis gaan,
erin en eruit, erin en eruit,
zal ik strijden.

Zolang er nog één mensen-
kind verstoken is van het
licht van God,
zal ik strijden,
zal ik strijden,
zal ik strijden.

Het Leger de Heils

Roeping

Wist u dat het Leger des Heils zich nu ook in China bevindt? Dat het doorlopend programma's ontwikkelt zowel op opvoedkundig, medisch als sociaal vlak in meer dan 112 landen waarvan er 53 in ontwikkeling zijn?

In Indië beheren we grote ziekenhuizen en er worden er bijgebouwd, in Moskou delen we soep uit in gespecialiseerde centra, in Hongkong worden in vuilnis achtergelaten baby's opgevangen door "de huizen van de vrede", in Mexico krijgen verlaten kinderen te eten, in Afrika worden er programma's voor de strijd tegen aids in rampzalige situaties geleid: zonder openthoud wordt er een beroep gedaan op de officieren van het Leger des Heils om families in rouw te ondersteunen...

Overall waar het kan, probeert het Leger des Heils daar te zijn, waar het lijden en de ellende verschrikkelijke verwoestingen achterlaat. Dit is zijn roeping. Naar buiten treden, erop uitgaan, om de verlorenen te gaan zoeken in de naam van de onvoorwaardelijke liefde van Jezus.

De internationale, christelijke organisatie *Leger des Heils* heeft zijn Internationaal Hoofdkwartier in Londen. Het is daar waar de Stafofficieren alle ondernomen activiteiten coördineren en plannen maken voor de toekomst.

*Commissionner Robin DUNSTAR
Stafsecretaris van het Leger des Heils
wereldwijd*

Ontstaan

Gesticht in augustus 1878 in Engeland door de protestantse dominee, William BOOTH, heeft het Leger des Heils zich zeer snel ontwikkeld over de vijf continenten.

Destijds was de industriële revolutie in volle ontwikkeling en talrijke mensen leefden in de straten van Londen. Vrouwen, kinderen, gezinnen die verwoest werden door de alcohol en gokspelen, raakten William Booth, die maar één wens had: spreken over de Opgestane en de radicale verandering, die Zijn Geest teweeg kan brengen in een mensenleven.

Hij kan zijn opdracht niet volbrengen zonder rekening te houden met de omstandigheden, waarin tienduizenden mensen leefden in de afgeleefde straten in het East End van Londen. Kijkende naar de traagheid van de sociale diensten destijds – die trouwens vrijwel niet bestonden – besluit hij een *Leger van welzijn en solidariteit* te stichten, waarvan de ethiek werd opgebouwd vanuit diepe boodschap van het Evangelie.

Uw steun

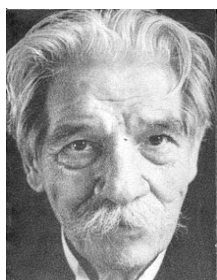
Het Leger des Heils heeft het nodig om zich voortdurend te moderniseren en innoverende initiatieven te ontwikkelen daar waar de nood en de urgentie zich het meest laten voelen. Wij hebben u nodig, uw hulp, uw financiële steun.

- Rekeningnummer van het Leger des Heils: CBC 191-0512441-53.

- Nalatenschappen mogen gericht worden aan het Leger des Heils, Hoofdkwartier, Nieuwe Graanmarkt 34 te 1000 Brussel

Faculteit voor de Protestantse Godgeleerdheid

Albert Schweitzer (1875-1965) bij de burens

Dit jaar is het precies honderd jaar geleden dat de eerste editie van Albert Schweitzers magistrale Jezusboek *Von Reimarus zu Wrede* werd ge-

publiceerd (1906).

Het Utrechts Centrum voor Religie & Samenleving (UCR&S) van de sub-faculteit Godgeleerdheid van de Universiteit Utrecht vond dit een passende aanleiding om een studiedag te organiseren over en rond de figuur van Schweitzer. Deze markante persoonlijkheid, die bij velen bekend is als de Nobelprijswinnaar voor de vrede, is op diverse domeinen van grote invloed geweest: bijbelstudie en theologie, ethiek, kunst en muziek, geneeskunde, missie en ontwikkelingshulp, wereldvrede. In zeven boeiende lezingen willen we enkele van deze facetten toelichten. Het thema van de conferentie is *Albert Schweitzer en ... Jezus, Afrika, Bach, ethiek, kunst*.

Het programma begint om 10.00u. met welkom en koffie. Thema's die de revue passeren zijn:

- De betekenis van Schweitzers Jezusboek (1906, 1913).
- 'Eerbied voor het leven'. De ethische mystiek van Albert Schweitzer.
- Bach als evangelist, Schweitzer als zijn zending.
- Het Jezus-debat na Schweitzer: Jezus als apoca-

lypticus of Jezus als wijsheidsleraar.

- De historische Jezus en de Christologie: de weg van de vrouwelijke messias.
- Schweitzers Afrikaanse jaren: Lambarene revisited.
- 'Ieder schiep hem naar zijn eigen persoonlijkheid' (Albert Schweitzer). Jezus gezien door kunstenaars rond de 19de en 20de eeuwswisseling.

Plaats: de Universiteitsbibliotheek in het centrum van Utrecht, te voet te bereiken vanaf Utrecht CS (circa 15 min.) of met buslijn 11, 12 of 12S.

Tijd: 8 december 2006 van 10.00 tot 17.00u.

Aanmelding:

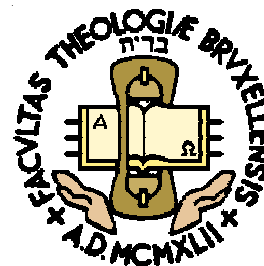
e-mail naar s.sewraj@theo.uu.nl

Tel: 00.31-30-2531853

Publiekslezingen

Op 15 november 2006 sprak dr. Bart VOORSLUIS (VU, Amsterdam) over dialogisch bestaan bij Martin Buber (1878-1965).

VOORSLUIS ging vooral in op Bubers opvattingen over de samenleving en zijn houding tegenover het zionisme. Hij verschilde scherp van mening met Theodor Herzl, stichter en voorman van het zionisme, en stond aanvankelijk afwijzend tegenover de staat Israel. Ook in zijn sociaal-politieke visie staat de intieme relatie Ik-Gij centraal. Buber bleek geen tegenstelling te zien tussen de intimiteit van de persoonlijke relatie en een grotere gemeenschap, zoals de kibboets.

Hogere Studies

Saskia KETELAAR voltooide haar Hogere Studies. Hogere Studies is op de FPG een etappe op weg naar een promotie.

Zij werd begeleid door de hoogleraren Smelik (hoofdvak) en Wiersma (bijvak) en schreef o.m. een kort ethisch-pastoraal paper. De titel is 'Levinas als wegwijzer naar de onvermoede derde in het pastoraat'. In deze verhandeling komen ook Buber en Nagy ter sprake.

Contact

De eigen website is te vinden op <http://protestafac.ac.be>.

Het emailadres is info@protestafac.ac.be.

FACULTEIT VOOR
PROTESTANTSE
GODGELEERDHEID

Secretariaat: mevrouw Anne Joué
Bollandistenstraat 40
B-1040 BRUSSEL
(bij metrohalte Merode,
Montgomery of Thieffry + 5 min.
te voet)

Tel.: 02-735.67.46

Fax.: 02-735.47.31

e-mail ufpg@vpkb.be)

Mopjes

Atheïst: "Geloof je nou echt dat Jona drie dagen in de buik van de walvis heeft doorgebracht?"
Christen: "Ik weet het niet, maar als ik in de hemel kom, zal ik het hem vragen."

Atheïst: "Maar stel dat hij niet in de hemel is?"

Christen: "Dan kun jij het hem vragen."

Recept voor een goede preek:
Bedenk een pakkend begin, een mooi slot en stop er zo weinig mogelijk tussenin.

Een zondagsschooljuffrouw vroeg aan de kinderen: "En waarom moeten we ook al weer stil zijn in de kerk?"

Annie antwoordt: "Om de mensen niet wakker te maken?"

Nieuws van hier en daar

HOREBEKE - De Geuzenhoek naar Texel

De kerkenraad van de gemeente Horebeke en de vzw "De Geuzenhoek" nodigen leden en vrienden van de gemeente, van jong tot oud, uit voor een uitstap rond het weekend van Hemelvaart 2007. Er is van 15 tot en met 20 mei al de groepsaccommodatie "de Stulp" gehuurd op het eiland Texel voor een groep van maximaal 50 personen. Tijdens deze vier dagen wil men elkaar eens op een andere manier leren kennen rond diverse activiteiten voor iedereen: wandel-, fiets-, speurtochten door de duinen, de bossen en het strand en een "kerkenpad" langs mooie historische kerkjes op het eiland. Wie wil, kan zwemmen in zee of in een luxe sub-tropisch zwemparadijs of misschien eens een parachutesprong wagen, een bezoekje brengen aan de zeehonden-opvang of aan het maritiem- en juttersmuseum.

Liever met een boekje in een hoekske? Het kan allemaal, aldus de "Vlaamse Flambouw", het blad van de VPKB-gemeente in Horebeke.

Contact : Ds. F-J. Daane
tel. 055/49.90.28

HASSELT - Catechese in de Hasseltse gevangenissen

De laatste bijeenkomst met de catechesegroep in Hasselt was geen gewone. De groep kwam namelijk bijeen in de oude gevangenis van Hasselt om deel te nemen aan de dag "Jongeren tegen geweld". In de ochtend was door diverse hoogwaardigheidsbekleders het doel van de dag uiteengezet en in de middag volgde de uitwisseling tussen jongeren in verschillende workshops. In groepjes van twee of drie nam men deel aan een celmeditatie over geweld in deze tijd. Om

op deze wijze in een voormalige cel bijeen te zijn werd als zeer indrukwekkend ervaren. De Nederlands-Pakistaanse schrijfster Hameeda Lokha vertelde over haar jeugdervaringen met kindermishandeling en haar huidige strijd daartegen. Ook de workshop over "peermediation" (jongeren leren hulp te bieden aan andere jongeren met problemen) maakte indruk, evenals het Vredesspel van Pax Christi, bedoeld om te spelen in een tienerclub, zo lezen we in de "Kerkbrief" van de VPKB-gemeente Hasselt.

SOW-BRUSSEL - Multicultureel zwemmen

Al bijna 10 jaar gaan enkele gemeentelieden van de VPKB-gemeente aan de Brusselse Graanmarkt wekelijks zwemmen met een groep allochtone vrouwen (Turkse, Marokkaanse, Afrikaanse, Oost-Europese...). De vrouwen krijgen zwemles en met de hele groep wordt een keer per maand "aquagym" gedaan. De vrouwen en de begeleidsters hebben er ontzettend veel plezier in en vooral de uitreiking van het zwemdiploma aan het einde van het seizoen geeft veel voldoening. Helaas is het zwembad nu vanwege renovatiewerkzaamheden gesloten, maar na veel zoeken is een nieuw zwembad gevonden dat een uur per week beschikbaar is. Nu echter dient zich een ander probleem aan. Er moet een gediplomeerd zwemster met een reddersbrevet aanwezig zijn.

De dames Marijke CHRISPEELS (02-767.30.18) en Annemarie HAVERKORN (02/460.42.86) doen daartoe een oproep. Ook dames die zwemlessen willen geven zijn welkom, aldus de "Protestantse Kerkbrief".

Op Vrije Voeten On Ice 2 december

OVV organiseert op zaterdag 2 december 2006 van 14 tot 16.00u. een schaatsnamiddag.

Prijs: 3, 75 Euro + 2 Euro als je schaatsen wilt huren.

Plaats: Ijsstadion Antarctica, Moerelei 119-121 te 2610 Wilrijk.

Openbaar vervoer : begeleiding vanaf Antwerpen-Centraal. Samenkomst in de hal om 13.00u. Bus 500 op de Rooseveltplaat, perron 40 om 13.15u.

ANTWERPEN - Fancy-fair, 2 december

Zoals alle jaren een gezellige dag in de Lutherse Kerk. Warme en koude keuken, handwerkhoek, brocante, tombola, geschenken voor jong en oud. Welkom.

Parochiezaal van de Evangelisch-Lutherse Kerk, Tabakvest 59 - 2000 Antwerpen.

GENK - 3 december dankdienst

Op 4 december 1966 werd de eerste steen gelegd voor de Johanneskerk (zie foto). Wij willen U hartelijk uitnodigen om dit 40-jarig jubileum samen met ons te vieren

op zondag 3 december 2006 tijdens een dankdienst, die om 10.00 uur begint. Na deze dienst zal er een feestelijke receptie doorgaan.

GERAARDSBERGEN - 100 jaar, 2 & 3 december

In 1906 zag de protestantse kerk te Geraardsbergen het levenslicht. De feestelijke herdenking zal beginnen met een reünie op zaterdag 2 december, doorlopend vanaf 14.00u. Een fototentoonstelling illustreert het verleden. Op zondag 3 december op 15.00u. is er een feestdienst, waarin voorgaan ds. S. Ketelaar en synodevoorzitter dr. G. Liagre.

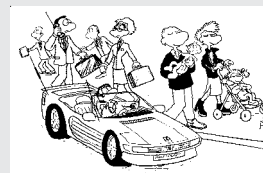
WERELD-AIDSDAG - Bijzondere zondag, 3 december

De coördinatie Kerk en Wereld en Protestantse Solidariteit wijzen u op de bijzondere zondag 3 december, de zondag onmiddellijk na Wereld-aidsdag op 1 december.

Allen samen hebben we ons reeds een aantal jaren ertoe verbonden om dan de nodige aandacht te vragen en te geven aan de slachtoffers van HIV/aids. We vragen u dat met Woord en daad te willen doen. De gemeenten hebben half november een liturgische handreiking ontvangen van de coördinatie. Aan u wordt gevraagd een daad van solidariteit te stellen voor de projecten van onze Kerk op dit vlak met name via Protestantse Solidariteit en via het *Thuiszorgproject voor HIV/aids-patiënten* van onze partnerkerk in Zuid-Afrika.

AMSTERDAM - Rembrandt en de Bijbel tot 10 december

Ruim 70 etsen maakte Rembrandt naar Bijbelse verhalen en figuren. Voor het eerst zijn deze allemaal in één tentoonstelling te zien. Deze expositie loopt nog tot 10 december in

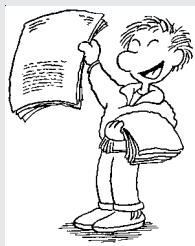
Personalia

Vicariaat Iwan DE GRAAF

Met genoegen heeft de synodale raad kennis genomen van het schrijven van de commissie voor het predikambt, waarin melding wordt gemaakt van de afronding van het student-opdrachthouderschap te Ronse. Wij houden eraan om dhr. Iwan DE GRAAF bij deze nogmaals hartelijk te feliciteren met de afronding van zijn studie theologie en koppelen hieraan een hartelijk woord van dank aan de kerkenraad van Ronse, die hem al die jaren de mogelijkheid en de ruimte heeft geboden om deze studie aan de Theologische Faculteit te Brussel tot een goed einde te brengen.

De synodale raad verheugt zich erover, dat per 1 oktober 2006 kon worden overgegaan tot een vicariaat in dezelfde gemeente Ronse. We namen er kennis van, dat ds. W.B. DOUWES bereid is om consulent van de gemeente te blijven.

We wensen Iwan DE GRAAF een gezegend vicariaat toe, bedanken allen voor hun medewerking en wensen de gemeente Gods zegen toe.

Wijzigingen jaarboekje

Blz. 6 en 62 - R. Foppen : nieuw adres : Gardelaan 14 - 6213 CV Maastricht in Nederland

Blz. 20 - W. van Delft : nieuw adres: Chaussée de St. Job 582 - 1180 Bruxelles - 0499/28.30.75

Blz. 25 - Korean Church in Brussels : Rev. JEON vervangen door: Yong Joon CHOI - yj_choi@hotmail.com

Blz. 33 - A. Laureys - Nieuw adres: Bevrijdingslaan 8/4 - 8000 Brugge

Blz. 36 - J.-P. Greth : nieuw e-mailadres : greth@euphony.net

Blz. 36 - ANTWERPEN : Lange Lozanastraat 36 - 2000 Antwerpen

Blz. 71 - Protestants Sociaal Centrum: rekeningnummer toevoegen 424-5540371-42

Blz. 84 - Toevoegen Bianchi V. epub.cuesmes@skynet.be

Blz. 85 - J.-M. Demarque : nieuw e-mailadres : fb747199@skynet.be

Blz. 86 - International Protestant Church : office@ipcbrussels.org

Nieuws van hier en daar

het Bijbelmuseum, Herengracht 366-368 te Amsterdam.

Deze expositie biedt een prachtig overzicht van Rembrandts ontwikkeling als één van de grootste grafische kunstenaars ter wereld én van de unieke wijze waarop hij de Bijbelse verhalen verbeeldt. Naast beroemde topstukken worden zeer zeldzame etsen getoond. De tentoonstelling is thematisch ingedeeld, waarbij de volgorde van de Bijbel wordt aangehouden.

Uit: Protestantse Kerkbrief

ANTWERPEN - Interreligieuze stille meditatie, 12 december

Bent u christen, moslim, jood, hindoe, boeddhist, behoort u tot een andere geloofsgemeenschap, leeft u vanuit een filosofische overtuiging, bent u op één of andere manier religieus geïnspireerd of vrijzinnig van opvatting en dachten? Geloof u in de éénheid van allen en dat wij allen als zusters en broeders met elkaar samen op weg zijn naar dezelfde bestemming? Wenst u dit ideaal concreet vorm te geven? Dan bent u uitgenodigd om deel te nemen aan een meditatiebijeenkomst. Gedurende deze stille meditatie van een half uur ontmoeten mensen elkaar van hart tot hart, bewust van hun onderlinge verbondenheid. Deze meditatievorm is universeel, dient de éénheid van allen en iedereen zit mee vanuit haar of zijn overtuiging in respect voor die van de anderen. De deur is geopend om 19u.

Plaats: Bovenzaal Pax Christi, Italiëlei 98 A te 2000 Antwerpen.

Aanvang 19.30u. Korte lezing, inleiding tot de meditatie, half uur stille meditatie. Van 20.15u. tot 22.00u. een drankje.

Uit: ARK-berichten (Antwerpse Raad van Kerken).

ANTWERPEN-OOST - Viering 150 jaar Christus- gemeente, 17 december

Op 17 december a.s. om 15.00u. viert de Christusgemeente te Antwerpen, Bexstraat haar 150-jarig bestaan. In de bijeenkomst is er eerst een "historisch deel", waarin de herinnering opgeroepen wordt hoe het ooit begonnen is. Daarna is er het middendeel met een prelude-fuga van Bach, twee à drie koorstukken, een toespraak van dr. G. LIAGRE, gevolgd door een passacaglia van Bach.

Dan is er een slotdeel met een korte toespraak, die wat vooruitblijkt en enkele liederen.

ANTWERPEN-OOST - Muzikaal avondgebed, 30 december

Een "muzikaal avondgebed" is een eenvoudige liturgische bijeenkomst, waarin muziek niet de stilte moet verdrijven, maar verdiepen tot ze begint te communiceren met God.

Rondom de muzikale momenten is er stilte. Een lezing, een bezinning, enkele gebeden en een lied ronden het geheel af.

Met medewerking van Johan Van Daele en Ann van Vlimmeren.

Uit: ARK-berichten (Antwerpse Raad van Kerken).

Documentatiecentrum Op Vrije Voeten

Een aankoop die zeer bruikbaar is voor iedereen, die bezig is met kindernevendiensten is BONNEFOOL, jaargang 12, nummer 1. Bonnefooi is een werkschrift voor kinderdienstleiding. Naast verhalen, liederen, gebeden, verwerkingen en gesprekssuggesties

Nieuws van hier en daar

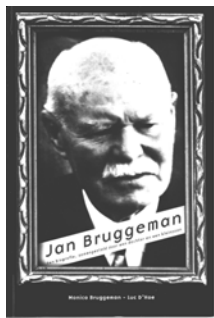
bij de c-jaar-zondagen van 3 december 2006 tot 18 februari 2007 biedt dit nummer:

- Project Engelenzag, met voor elke zondag van advent, kerst en oudjaar een speciale engel;
- hierbij wordt een decemberkalender geboden voor gebruik thuis, zodat de kinderen thuis verder gaan met wat in de kerk in gang is gezet;
- de feestrol Ester wordt gevolgd, met verwerkingen voor alle leeftijdsgroepen.

Kortom: een Bonnefooi waarmee iedereen, kinderdienstleiding, voorgangers, kinderen en ouders gemakkelijk aan het werk kunnen gaan.

Uit: Vrijbouter (Protestants jongerentijdschrift, Op Vrije Voeten).

Jan Bruggeman, een biografie

samengesteld door een dochter en kleinzoon,
Monica Bruggeman-Luc D'Hoe, augustus 2006
Boekbesprekingen zie website :

<http://www.protestanet.be/VPKB>

Het boekje is te bestellen bij de familie D'Hoe /Laumerys Aalst/Denderleeuw, oplage beperkt. Kosten 18,50 Euro (inclusief verzendkosten) op rekeningnummer 293-0352150-95

Gebed om elke dag te beginnen...

Goede Vader,
ik dank U voor deze nieuwe dag,
die Gij mij te leven geeft,
ik pluk hem uit uw hand
als een vergeet-mij-nietje,
dat mij uitnodigt aan U te denken,
om U te danken.

Ik ben blij, dat er in uw huis, Vader,
plaats is voor alle mensen.
Gij ziet niet naar de buitenkant
maar naar het hart van de mens.
Geef mij een eenvoudig hart
dat blij kan zijn als een kind.

Ik geloof, dat Gij mij niet in de steek laat,
nu niet en nooit
omdat Gij van mij houdt.
Gij houdt mij vast als mijn schreden wankelen.
Gij laat nooit los.

Nooit ben ik alleen.
Gij zijt bij mij en in mijn hart.
Excuseer als ik daaraan zo weinig denk.
Laat Uw stille aanwezigheid
als een warme golfstroom van vertrouwen
door mijn leven stromen.

Dan mag ik met U zeggen
zoals op de eerste dag van uw schepping:
het is goed.
Het is tof met U en voor U te leven

Uit: Kerkbrief Rabotkerk (Gent)

Het grootste geheim uit de geschiedenis ontrafeld... ? Laat u niet beetnemen !

Kerken lopen leeg, maar pseudo-religieuze bestsellers zijn « in ». Dat valt af te leiden uit de massale verkoopcijfers van boeken zoals de Da Vinci Code van Dan Brown en de bestsellers van Michael Baigent. Zijn jongste boek draagt als titel "Het Jezus mysterie – Onthullingen van het grootste geheim uit de geschiedenis". De Nederlandse vertaling verscheen vlak voor de boekenbeurs in oktober en G. Liagre nam het vers van de pers tijdens het herfstverlof voor ons door. Is het mysterie rond de figuur van Jezus nu werkelijk ontrafeld? Is Baigents boek écht zo sensationeel ?

Michael Baigent wil zijn lezers inderdaad doen geloven dat het Vaticaan de massa tweeduizend jaar heeft voorgelogen over de werkelijke achtergrond van het Jezusverhaal.

Na (o.a.) de bestseller *Het Heilige bloed en de Heilige Graal*, waarin hij de gedachte populariseert dat Jezus getrouwd is geweest en kinderen heeft gehad, volgt nu de stelling dat Jezus - over wiens jeugdijaren we zo goed als niets weten - in Egypte studeerde, werd ingewijd in de Egyptische mysterie-godsdienst en dan naar Judea terugkeerde om er zijn boodschap te verkondigen.

Wat - hoewel sommige passages buitengewoon boeiend en verantwoord zijn geschreven - de modale lezer echter ontgaat, is dat Baigents onderzoek is gebaseerd op dertig jaar oude literatuur (SGF Brandon, Blaine Pagels, Morton Smith...), zonder in de verste verte rekening te houden met later verschenen reacties en wetenschappelijke discussies hierover. Hij fantaseert er bovendien vrolijk op los met verzinsels, onhoudbare stellingen en eigen interpretaties.

Het boek leest als een trein, maar dan één waarvan men het eindstation niet kent en die onderweg willekeurig (bij de canonvorming; de interpretatie van bepaalde evangelieteksten; de rol van de buiten-bijbelse bronnen...), halt

houdt. Het levert een mix van fictie en wetenschappelijkheid op, waarin de lezer, die zich door de titel laat misleiden, door de bomen het bos niet meer ziet. Van echt onderzoek is hier geen sprake en de theorie dat Jezus niet is gestorven maar levend van het kruis gehaald, dateert al uit de eerste eeuwen.

Bovendien heeft Hugh Schonfield (Baigent parafraseert letterlijk hele passages) deze theorie al in 1965 in een boeiende novelle uitgewerkt.

Kortom: de auteur scoort misschien commercieel, maar neemt een loopje met de feiten. In de bladzijden 237 tot 254 vat hij alles samen: het Vaticaan heeft de mensheid bedrogen, documenten achtergehouden en bewust gepoogd om de waarheid over Jezus te verbergen. Baigent weet echter wat de meest knappe theologen in 2000 jaar nooit hebben kunnen bevroeden: Jezus was niet dood en dat staat duidelijk op een paneel in de kerk van Rennes-le-Château (Zuid-Frankrijk) afgebeeld!

Oh, ja, nog iets. In hoofdstuk 10 neemt Baigent zijn lezers terloops mee tijdens zijn archeologische ontdekkingen bij Napels. Hij ontrafelt tussen door niet alleen het Jezusmysterie, maar ook het mysterie van bepaalde tot nu toe onopgehelderde passages uit Vergilius! Dat dit hoofdstuk volle-

dig is gebaseerd op de vrijmetselaars-rituelen van het *Heilig Koninklijke Gewelf* waarover hij in een vorig werk al heeft geschreven, vertelt hij er voor het gemak nu niet bij, maar het bewijst wel dat de cirkel rond is: het grootste geheim uit de geschiedenis ontrafeld? Laat u niet beetnemen!

Dr. Guy LLAGRE

Michal Baigent, *Het Jezus Mysterie - Onthulling van het grootste geheim uit de geschiedenis*, 319 pagina's, ISBN: 9789021582269 (Oude 10-cijferige ISBN: 9021582260 tot 1/1/07), Prijs: □ 17,95, Uitgeverij: Kosmos-Z&K.

De derde oecumenische assemblée in Sibiu (Roemenië) ligt nog slechts enkele maanden voor ons. De voorbereidingen zijn in volle gang. Tijdens de Gebedsweek voor de eenheid geven de christelijke kerken in België op 25 januari 2007 om 19.00u. in de Brusselse kathedraal het startsein. In de loop van 2007 worden ook de plaatselijke VPKB-gemeenten uitgenodigd om aandacht aan het thema te schenken.

Het centrale thema voor de derde oecumenische assemblée luidt : « Het Licht van Christus verlicht alle mensen. Hoop voor de vernieuwing en de eenheid in Europa ».

Het logo geeft al duidelijk aan waar men met deze grootse Europese ontmoeting heen wil. Het stelt een kruis voor, waarvan de basis zich in volle breedte over de aarde ontvouwt. Het licht van Christus straalt over Europa. Dit licht heeft ook de vorm van een weg: de weg naar verzoening tussen de christenen. De kleuren (die in Kerkmozaïek spijtig genoeg niet tot hun recht komen) zijn blauw voor de aarde en geel voor het licht. Tezamen met de rode kleur symboliseren zij meteen ook de nationale driekleur van gastland Roemenië.

Drieluik

De voorbereiding van de oecumenische assemblée, waarop 2.500 mensen worden verwacht, startte begin 2006 in Rome. Op 1 juni 2006 vond in Brussel een vergadering plaats van afgevaardigden van de verschillende kerken om afspraken te maken over de startbijeenkomst in januari. In februari 2007 zal er een tweede voorbereidende vergadering plaatsvinden

in Wittenberg (Duitsland). In 2007 zullen we u maandelijks een aspect van de thematiek toelichten. Voor deze keer volstaan we alvast met u te wijzen op een belangrijke website, waarop u alle informatie kunt vinden: www.ecc3.org.

Tot slot

Er was het laatste jaar veel in beweging op oecumenisch vlak. De assemblée van de Wereldraad van Kerken reikte het thema voor de vorige Algemene Kerkvergadering aan. De Europese assemblée in Sibiu richt onze blik vooral in de richting van de Charta Oecumenica, een basistekst van de Conferentie voor de Europese Kerken, die in alle Kerken kan worden gebruikt om de oecumenische dialoog aan te zwengelen. Eenheid, spiritualiteit en getuigenis vormen immers één geheel. Vanuit deze drie basisnoties nodigt de derde Europese assemblée de deelnemende Kerken (waaronder de VPKB) uit om na te denken over de rol en plaats van de kerken in Europa, de rol van de godsdiensten in het sociale weefsel, de problemen rond migratie, schepping gerechtigheid en vrede. Ook de VPKB, hoe klein we ook zijn, kan een steentje bijdragen in het debat op weg naar een leefbaar, humaan en van fundamentele christelijke basiswaarden doordeesemd Europa. Tot volgende maand !

Dr. Guy Liagre

Gebed naar Psalm 51

Vader,
ontferm Je over mij.
Wees barmhartig.

Was alles wat ik verkeerd
deed van me af, zodat ik witter
word dan sneeuw.

Jij houdt toch van een eerlijk
hart, jij leert me in mijn eigen
hart te kijken.

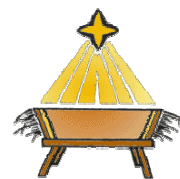
Nooit zul Je me afwijzen.

Vergeef me.

Schep in mij een zuiver hart
en een nieuwe geest...

Maak mijn hart net zo warm-
hartig als het jouwe...

Gebed in de adventstijd

Goede God,
Deze tijd valt me zwaar hierbinnen.
Mensen buiten sieren hun huizen op voor het Kerstfeest.
Ze doen van alles om er een gezellig
familiemoment van te maken.
Ik zit hier zonder familie,
en denk hoe het nu thuis zal zijn.
Dat maakt me machteloos.
In die eenzaamheid kom ik bij U.
U bent er altijd.
U weet van mijn situatie.
U vraag ik : laat mij niet alleen,
wees bijzonder in deze dagen bij mij.

Wij gaan de geboorte van Jezus,
Uw zoon vieren.
Hij was een mens zoals ik,
met vreugde en verdriet.
Ook was Hij eenzaam in zijn lijden
Hij kon het, al vechtend van binnen,
toch verdragen in geloof aan U.
Geef ook mij genoeg geloof
om mijn onmacht en eenzaamheid
nu te kunnen dragen.
Amen.

Gebed van een gevangene

Protestantse Radio- & TV-uitzendingen

Programma-Informatie december 2006

Radio:

VRT over Radio 1
op woensdag rond 19.12u.
productie Frank MARIVOET

13 december Mens voor de mensen zijn:(af)gunst

27 december Actualiteit: Bijbelronde Vlaanderen

op maandag om 9.30u.

25 december Kerstviering

TV-Erediensten:

VRT op "één"
productie Lena DEMEESTER
op maandag 25 december om 10.00u.

Kerstviering in eurovisie vanuit Frankrijk via FR2
Commentaar : Frank MARIVOET

Contact: Frank Marivoet, C. Meunierstraat 85/0002, 3000 Leuven
Web-Site: <http://www.vpkb.be/pro>